

Dr. Bedő Albert Nap Kálnokon

Kálnok, ez az alig ötszáz lelket számláló székelyföldi falu, a hazai erdészek kiemelt fontosságú települése, mivel unitárius temetője a végső nyughelye egyik legnagyobb erdészünknek, Bedő Albertnek. Öt évvel az emlékezetes Bedő-szoboravató után a helyi civil szervezetek összefogva, megrendezték az első dr. Bedő Albert Napot. A rendezvény előkészítésében és lebonyolításában a helyi dr. Bedő Albert Környezetvédelmi, Ifjúsági és Közművelődési Egyesület és a Kálnoki Református Egyházközség vállalt kiemelkedő szerepet.

A program 11-kor vette kezdetét az unitárius templomban. Szabó Adél unitárius lelkész előadásának alapigéjét az Apostolok cselekedetei 2. rész 37. verséből „Mit cselekedjünk atyámfiai?“, valamint Pál apostol Filippibelihez írt levele 4. részének 4. verse adta „Örüljétek az Úrban mindenkor, ismét mondom, örüljétek.“. A feltett kérdésre adott válaszában az örömről, mint az emberi lélek egyik legfontosabb tápláló forrásáról beszélt. A számtalan örömforrás közül egy, a település életében kiemelkedő ünnepnap és annak programjai. Az istentisztelet végén közösen énekeltük el a Himnuszt, majd a jelenlévők megkoszorúzták Bedő Albert síremlékét, ahol Gödri Miklós Szabolcs református lelkész méltatta Bedő Albert nagyságát.

Ezt követően átsétáltunk a falu főterére, ahol a 2007. október 6-án felavatott Bedő Albert-szobor koszorúzására került sor. Köszöntőt mondott Kisgyörgy Sándor helyi polgármester. Jó érzés volt hallani a helyi polgármester köszöntője végén az egyesületünk hon-

lapján is szereplő, mindannyiunk számára megszívlelendő idézetet „Szeressük hazánkat, nemzetünket és szakunkat büszséggel, egyetértéssel és összetartással!”

Majd Andrésiné dr. Ambrus Ildikó, az ásothalmi Bedő Albert Középiskola igazgatója beszélt. Köszöntője elején Wass Albertet idézte: *„nekünk már csak az a feladatunk, hogy hidat építsünk a múlt és a jövő közé”*. Ebben a hídépítésben a Bedő Albert Középiskola, Erdészeti Szakiskola és Kollégium 2001-től fontos szerepet játszik. A kálnoki általános iskola ekkor vette fel dr. Bedő Albert nevét. Az egyre erősödő híd pillérjeit az általános iskola falán 2002-ben felavatott Bedő emléktábla, majd a 2002-es ásothalmi és a 2007-es kálnoki Bedő-szoboravatók képezték.

2004-ben az ásothalmi iskola tantestülete látogatott Kálnokra, tisztelegve a névadója előtt. 2009-ben a református parókia udvarán az iskola és az Országos Erdészeti Egyesület részére ajándékozott Bedő-családfát vehette át az iskola igazgatója. A hídverés egy újabb állomása volt 2012. augusztus 25. Bízunk abban, hogy az iskola segítségével egyre erősebb híd épül Kálnok és a hazai erdészek között, és hamarosan felépülhet a már régóta tervezett Bedő emlékszoba, valamennyi kárpát-medencei erdész zarándokhelyéül. A hídépítésben pedig nagyon fontos szerepe van Bedő Albertnek, aki méltán lehet példaképe az erdésztársadalmunknak, az erdész iskolák és a Kálnok fiataljainak egyaránt. *„Minden dologban magadat add nemes tettek példaképéül, a tudományban a romlatlanságot és a méltóságot mutatva”* - hangzott el a hídépítés valamennyi állomásán Pál apostol Tituszhoz írt leveléből kiragadott idézet.

Puskás Lajos, az Országos Erdészeti Egyesület elnöksége nevében köszöntötte a jelenlévőket, majd elhelyeztük a szobornál az emlékezés koszorúit. Mivel a település és a székelyföldi erdészek körében is kevésbé ismert Bedő Albert munkássága, ezért Gödri Miklós Szabolcs református lelkész előadásában mutatta be életét és méltatta munkásságát.

A Dr. Bedő Albert Nap keretében ezt követően falunapi események következtek. Ebéd közben a jelenlévők előbb Érsék Csaba népdalénekes, mesemondó ízes nyelvezetű műsorát, majd Veress László színművész Erdélyi fák között című versösszeállítását hallgathatták a régi református parókia udvarán. A délután folyamán Szigyártó András és Huszár Szilamér fotókiállításában gyönyörködhettünk. A parányi faluban meglepően gazdag, szinte pezsgő szellemi élet a jellemző. Délután a település 17 év után újjáalakult fúvószenekara szórakoztatta a jelenlévőket, majd a 60-as, 70-es évek hazai rockzenéjét, többek között Szörényi-Bródy szerzeményeit szólaltatta meg a település fiataljaiból álló zenekar. A délután egyik sokakat megmozgató programpontra volt a süteménysütő-verseny eredményhirdetése és a süti kóstolás. A zsűrizésben az ásothalmi iskola képviselői vettek részt. A feladat nagyon nehéz volt, hiszen a szép, látványos sütemények ízén érződött az is, hogy ké-

szítóik szívvel-lélekkel csinálták, ezzel is hozzájárulva az első Dr. Bedő Albert Nap sikeréhez. Este fél kilenckor ünnepélyesen felavattuk a Bedő Albert-szobor és a református faharangláb éjszakai megvilágítását. Végül utcabállal fejeződött be a hagyományteremtőnek szánt programsorozat.

Kálnok, ez a kicsi székely település ismét bizonyította, hogy erős és élni akar. Gödri Miklós Szabolcs református lelkész, a főként fiatalokból álló Dr. Bedő Albert Környezetvédelmi, Ifjúsági és Közművelődési Egyesület, élén Popescu

Róbert elnökkel, és Kisgyörgy Sándor helyi polgármester számos, megvalósításra váró ötlete között szerepel a Bedő síremlék megújítása, helyben egy Bedő-émlékszoba kialakítása, melyhez mindennemű segítséget szívesen fogadnak. Nekünk, magyar erdészeknek pedig kötelességünk Bedő Albert életművének ápolása, a kálnokiak támogatása, segítése magyarságuk, egyben múltunk megőrzéséhez. Ha Kálnok hív, nekünk magyar erdészeknek mennünk kell.

Andrési Pál

Bedő Albert Erdészeti Szakiskola

Egy lehetséges adat Bedő Albert életrajzához

Az „Erdészeti Lapok” alapításának, fennállásának 150. évfordulója alkalmas arra is, hogy ráirányítsa a figyelmet arra a kb. másfél tucat személyre, akik ez alatt a hosszú idő alatt a lapot folyamatosan gondozták – vagyis a folyóirat felelős szerkesztőire.

Az alapítókön túlmenően közülük is kiemelkedik a szakma által a legnagyobb magyar erdészként tisztelt *dr. b. c. kálnoki Bedő Albert* okl. erdőmérnök, egykori országos főerdőmester, majd földművelésügyi államtitkár, akadémikus, országgyűlési képviselő, s még hosszan sorolhatnánk tovább állami és társadalmi titulusait.

Bedő hosszú ideig, 1871-től 1899-ig szerkesztette folyóiratunkat. Már ezt megelőzően is ő készítette 1867-től 1871-ig Egyesületünk évkönyveit. Valószínűleg ő kezdeményezte egyleti titoknokként az OEE részéről a lap 1873-ban nyelvbe ütött megvásárlását is az alapító-tulajdonos Wagner Károlytól és Divald Adolftól. Ez történelmi jelentőségű lépés volt a folyóirat jövője szempontjából, mert e nélkül az intézményi bázis nélkül ma aligha ünnepelhetnénk a másfél évszázados jubileumot.

Hézagos az életrajz

Annak ellenére, hogy Bedő Albert – mai divatos kifejezéssel élve – a magyar erdészet ikonja, bámulatosan gazdag életművének alapos, monografikus feldolgozásával mindmáig adós a „hálás utókor”.

Pedig: „Nincs az erdészetnek olyan ága és tere, ahol a szakember eddig is és még jóval ezután is Bedő Albert lángeszét, előrelátását, szakszeretét és

energiáját lépten-nyomon nem látná és tapasztalná.” – írta róla halála alkalmával az „Erdészeti Lapok”-ban feltehetően lapszerkesztő utóda, Bund Károly (aki pedig nemigen kedvelte Bedőt, mert az sem ő).

Kisebbségi vázlatok és részletek születtek életrajzával kapcsolatban az elmúlt évtizedekben. Így sokat tett az ügyben a Gyulán tevékenykedő D. Nagy András, továbbá Ásotthalmán Andrésiné dr. Ambrus Ildikó és Andrési Pál erdőmérnök-tanárok, dr. Oroszi Sándor DSc és még többen mások. Utóbbiak között talán utalhatok saját dolgozataimra is. Mindazonáltal még bőven van tennivaló ebben az ügyben.

Fehér folt a biográfián

Különösen keveset tudunk Bedő magánéletéről, ezen belül családjáról. Még feleségének a nevét sem ismerjük. Pedig köztudott, hogy pl. az élettárs milyen nagy mértékben gyakorolhat befolyást egy-egy személyiség alkotó munkásságára. Közismert tudománytörténeti példa erre a fizikai Nobel-díjjal kitüntetett Curie-házaspár.

Családi vonatkozásban még a legáltalánosabb kiinduló nyomnak mutatkozik az a gyászjelentés, amely az „Erdészeti Lapok” 1918. november 15-i számában jelent meg az előző hónap 10-én 79 éves korában elhunyt Bedőről. Ez a gyászoló családtagok közül feltünteteti Béla fia és annak felesége, vagyis Bedő menyee, *csákányi Marx Ida* nevét.

Nemrég egy vaskos kötet került a kezembe, amely a dr. Belitzky János által szerkesztett „A történelem könyvei” c.

sorozat keretében jelent meg Budapesten 1938-ban. Szerzője Miklós Imre, a címe pedig „A magyar vasutasság oknyomozó történelme. A legelső vasúttól – napjainkig.”

Az érdekes, számos ábrával illusztrált, rengeteg személyi adatot is tartalmazó, testes kötetet lapozgatva, a 483. oldalon véletlenül megakadt a szemem egy néven: *csákányi Marx Jánosnak*, a Magyar Államvasutak egykori elnökének a nevének. Emlékezetembe legott be-kattant az imént említett hölgy, *csákányi Marx Ida* neve is. Megítélésem szerint a két személy között a családi név azonossága nem lehet a véletlen műve, különös tekintettel a „csákányi” nemesi előnévre, amit nyilvánvalóan csak az egy ugyanazon családhoz tartozók vi-selhetnek.

Bedő násza: csákányi Marx János?

Sejtésemet tovább erősítette a névhez tartozó – portréfotót is tartalmazó – részletesebb életrajz tanulmányozása. Ebből kiderült, hogy Marx János egy Goehrlt *Ida* nevű „angyali lelkületű” hölgyvel kötött házasságot. Ennek időpontját és az esetleg abból született gyermekek nevét, sajnos, már nem tartalmazza a könyv.

Úgy vélem azonban, hogy legalább egy leánygyermekük születhetett, aki természetesen az apa családi neve mellé az anya keresztnévét kaphatta, s így lett belőle *csákányi Marx Ida*.

Az előadottak alapján egyelőre közvetlen, dokumentált bizonylat híján ugyan, de jó okunk van feltételezni, hogy Bedő Albert menyee a most említett *csákányi Marx János* leánya volt!

Arra nézve, hogy Bedő Béla és Marx Ida házassága mikor és hol kötött, a nyomozás következő lépését a Budapesti Unitárius Egyházközség Nagy Ignác utcai lelkészi hivatalának levéltárában lehetne megtenni. (Bedő Albert en-